

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK *

Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četril leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in upravn.
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

Slovenski Korotan.

Celovec zavzet brez boja.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 6. junija ob 18. uri iz poluradnega vira: Mesto Celovec je bilo danes po jugoslovanskih četah brez boja zasedeno. Prebivalstvo je čete prijazno sprejelo. V mestu vlada popoln red in mir, za katerega jamčijo jugoslovanske čete. V vsej kraljevini vlada vsled sklepa premirja veliko zadoščenje in nepopisno navdušenje, ker k jugoslovanskemu ozemlju spada tudi historično Gosposvetsko polje, kjer so bili vstoličeni slovenski vojvode.

Od Jugoslovanov zasedeni kraji.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 6. junija ob 18. uri iz poluradnega vira: Danes ob 16. uri je bilo v Ljubljani končnoveljavno podpisano od delegatov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Nemškoavstrijske republike premirje radi borbe na Koroškem. Stranki sta se popolnoma sporazumeli. Jugoslovanska uprava in zasedenje na podlagi te pogodbe obsega Rožek, Celovec in Velikovec, dočim ostane Nemcem Šent Vid, Feldkirchen in Beljak z železniško progo v Trbiž. Severno od jugoslovanskega ozemlja je v pogodbi ustanovljena do deset kilometrov široka nevtralna cona, v kateri se ne sme nahajati nemško-avstrijsko vojaštvo in je prebivalstvo popolnoma razoroženo. Nemška Avstrija se je zavezala, plačati vse škode, prizadete vsled vojnih operacij zasebnemu in javnemu imetju. Sovražnosti so ustavljene.

Celovška kotlina.

Naše čete so vkorakale v Celovec, središče takozvane Celovške kotline. Ko smo brali, da bo v tej kotlini plebiscit ali ljudsko glasovanje, so se nekateri zelo bali. Mislili so, da pomeni ta kotlina samo neposredno okolico Celovca, pa ni res. Geografi ji dajo dosti večji obseg in v tem obsegu jo moramo razumeti tudi v pariških poročilih.

Pravzaprav je cela Koroška en sam velik kotel. Zaprimo Dravo pri Spodnjem Dravogradu in Koroška je jezero. Vendar pa pri natančnem pregledovanju lahko tudi na Koroškem ločimo dva dela: v sredi Celovško kotlino, okoli pa njen gorati visoki rob. Kotlina je slovenska, drugo je nemško. Dolga je ta slovenska zemlja okoli 75 km, široka 20 do 30, ima podobo enakokrakega trikotnika z glavno stranico na jugu ob Karavankah. Drava stopi v kotlino severozahodno od Beljaka in jo zapusti — zoženo sicer — pri Spodnjem Dravogradu. Lahko prištevamo h kotlini tudi še južni del Labudške doline, ki je povsem drugačen kakor pa sever; na zahod pa pošilja kotlina odrastke po Zili in Zilici daleč notri v gorovje.

Kotlina ni pregledna kljub vsestransko visokemu obrobju. To pa zato ne, ker jo je napolnjeval v nedavni geološki preteklosti

dravski ledenik, ki je segal na sever čez Št. Vid, na zahod pa čez Velikovec. Mehkejšo tvarino je izrinil, trša je ostala v obliki majhnih hrbtov in posamezno stoječih gor in gričev; zato ono vedno menjavavne gorindoli kakor ga opazujemo pri vseh ledeniških pokrajinah.

Podnebje je v celi kotlini enako, z velikimi nasprotstvi letnih časov, vroča poletja, hude zime, čisto drugačno kakor bolj na severu. Po zimi pokriva kotel gosta megla. Ta kotel je bil z njegovimi odrastki vred do zadnje preteklosti slovenska last, njega je slovenski kmet nevede branil, braneč nehoté njegovo geografično posebnost. Ko se je Slovenec na zahodu in severu že davno umaknil iz gorovja, ga vidimo do najnovejšega časa še vedno kot lastnika specialne Celovške kotline. Če gledamo kakega jutra s Karavank na Koroško in vidimo megleno morje pod seboj, lahko rečemo: Kjer je to morje, tam je slovenska zemlja, to morje pa napolnjuje ravno Celovško kotlino. In kakor sega megla v odrastkih v stranske doline, tako ji sledi tja tudi slovenski kmet. Nemški geograf Krebs pravi: »Germanizacija se je posrečila v srednjem veku Nemcem le na goratem severu in zahodu, iz

gostejše obljudenega kotla se pa Slovenci niso dali izriniti.« Da našno jezikovno mejo je ustvarilo šele 19. stoletje — v Celovcu samem so našli leta 1857. 3400 Nemcev in 6000 Slovencev; razmerje 36 : 64 —; a kljub germanizaciji sega slovenski življenjski danes na več krajih do severne meje svoje od narave mu določene; geografično natančno zaokrožene zibelke — Celovške kotline. To naravno mejo zahtevamo nazaj, nič drugega.

Kotlina je enotna, v vseh ozirih. Zemlja je precej enako oblikovana, podnebje je enotno, enakomerno je razdeljena tudi padavina, 800 do 1000 mm na leto. Zemlja je dobra in omogoči skupno s poletno toploto bogato poljedelstvo, bistveno drugačno kakor v drugih delih Koroške. Tretjina površine je pokrita z žitnim oljem, v nasprotju z drugo Koroško raste tukaj pšenica in koruza, uspeva zlahka sadje. Dočim ima Koroška v splošnem samo 38 ljudi na km², jih je v kotlini povprečno 40 do 60, včasih tudi več, v južni Labudski dolini celo 120.

V kotel sestopimo z različnih strani, zato zbira v sebi vse prometne žile. Ni pa vsled omenjene nepreglednosti izrazitega središča, zato sta nastali dve, Beljak na zahodu, Celovec v sredi. Sekundarnega pomena sta Št. Vid na severu in Velikovec bolj proti vzhodu.

Kotlina je geografska individualiteta, je izrezana iz ostale Koroške, je bila nedavno še čisto slovenska, zato jo zahtevamo nazaj.

V kotlini spada geografično seveda tudi Beljak, njegova okolica je njen bistveni del, izvzeta je le dravska dolina severozahodno od soteske pri Gumerčah; Beljak pripada neporečno slovenskemu ozemlju, brez ozira na zgodovino in prejšnje etnografske razmere. Ravnotako je Beljak tudi gospodarsko središče tam se stekajočih dolin; te so pa slovenske.

Poleg sveta okoli Ziljske doline so južni obronki Svinške planine edini od Slovencev reklamirani slovenski svet, ki geološko-geografično niso del kotline. Zato so pa gospodarsko-geografično tesno spojeni z njo, gospodarska pota kažejo na jug, v Velikovec, ki je pa sam že v kotlini.

S Celovcem smo dobili središče kotline, manjka nam še zahodni del z Beljakom. Zgodovina pravi, da se proti naravnim težnjam ne da dosti opravi in na to mi upamo. — Isto je seveda z našim Primorjem.

Dr. V. Šarabon.

Mesto Celovec in Gospa sveta.

Ob zavzetju Celovca se nam nehote vzbudi radostni spomini na to starodavno metropolo, lahko rečemo, na zibelko naše duševne kulture. Tedaj, ko je sedanje središče naše Slovenije spalo, se je pričelo v Celovcu razvi-

jati za nas tako pomembno življenje, da bi brez njega ne bili to, kar smo. Spomnimo se na Slomška, Einspillerja, Janežiča in druge. Ali si moremo misliti naš narod na tako visoki stopnji izobrazbe, če ne bi bilo »Mohorjeve družbe«? Poleg tega je izhajal v Celovcu »Slovenski Glasnik«, naš prvi leposlovni list. Tam je začel pred 47. leti izhajati tudi »Slovenec«; vse naše duševno življenje se je tedaj vsredotočilo v to mesto.

Celovec leži v veliki ravnini ob Glini in ob vznožju Križne gore in ima nad 30.000 prebivalcev. Obseg mesta znaša 618 ha in se deli v 8 okrajev. Mesto se omenja prvič že leta 1279., a je obstojalo že prej. V mestu je električna železnica, ki pelje do jezera. V mestu je mnogo cerkva, med temi je posebno znamenita renesanška stolna cerkev, mestna farna cerkev v baročnem slogu. Stari znameniti cerkvi sta tudi benediktinska in uršulinska cerkev. Izmed spomenikov je posebno važen zgodovinski vodnjak na Novem trgu; vzhodno od vodnjaka stoji Marijin kip, postavljen v spomin zmage nad Turki. Poleg tega ima Celovec še več drugih kipov in spomenikov. V Celovec je po veri 96 in pol odstotkov

katolikov, 775 protestantov, 145 židov in 30 drugovernikov in brezvercev (po podatkih iz leta 1909.). Leta 1900. je bilo v mestu samo 1671 ljudi s slovenskim, 21.500 prebivalci z nemškimi in 119 z drugimi občevelnimi jeziki: tedaj 93 odstotkov Nemcev in 7 odstotkov Slovencev, a leta 1857. je bilo v mestu 9494 Slovencev in le 3419 Nemcev ali 63.70 odstotkov Slovencev in 36.30 odstotkov Nemcev. Iz tega je jasno razvidno, kakšen je nemški značaj nemškutarskega in po sili ponemčenega mesta.

Za nas posebno znamenita je v slovenski zgodovini tako sloveča župnija in občina Gospa Sveta, ki meri 3433 ha in ima 2500 prebivalcev. Tu je bilo središče slovenskega življa. Po gosposvetskem polju so izkopali polno rimskih spomenikov, pri Gospe Sveti pa je znamenita božja pot. Velikega pomena za Slovence in slovensko zgodovino je Gospa Sveta radi vojvodskega stola, ki stoji še danes ob državni cesti med Varpjo in Modrinjo Vasjo. Knežji kamen pa je v Celovcu v muzeju. To je najvažnejši dokument naše nekdanje svobode in samostojnosti.

Jugoslovani odklanjajo posredovalni predlog glede Reke.

LDU St. Germain, 4. junija. (Dun. KU — Zakasnelo.) Kakor poroča »Petit Parisien«, odklanjajo Jugoslovani posredovalni predlog o reškem vprašanju, ki ga je stavil polkovnik House in kateremu je pritrdil tudi Orlando.

Jugoslovani protestirajo proti načinu, kako so bile določene meje svobodne države Reke in zahtevajo končnoveljavno glasovanje v treh namesto v petnajstih letih. Razen tega nočejo odstopiti Zadra in Šibenika.

Regent Aleksander in slov. vseučilišče.

Deželna vlada v Ljubljani je prejela napotno brzojavko:

Belgrad. Zelo se zahvaljujem pokrajinski vladi, docentom in akademikom za pozdrav s skupščine povodom otvoritve tehnične fakul-

tete. Uverjen sem, da bo mlado, popolno vseučilišče v Ljubljani dostojno odgovarjalo svoji prosvetni in veliki narodni nalogi. Temu želim vsak uspeh. — Kabinetna pisarna Njeg. Veličanstva kralja: službeno — Aleksander.

Svet četvorice.

LDU Pariz, 4. junija. (Dun. KU. Zakasnelo.) Agence Havas poroča o diplomatskem položaju: Načelniki četverih vlad niso mogli večraj imeti seje radi izročitve mirovne pogodbe avstrijskim delegatom. Tudi v torek predpoldne ni bilo seje. Wilson in Lloyd George sta porabila ta čas za temeljito proučevanje nemških protipredlogov. V torek popoldne se je četvorica zbrala, da pregleda poročilo o nemških protipredlogih. Domneva se, da bodo koncem tega tedna izročili nemškemu delegatom ententni odgovor. V treh, štirih dneh bo ententa objavila svoj končnoveljavni sklep.

Posvetovanje avstrijskih delegatov.

LDU Inmost, 4. junija. (Dun. KU — Zakasnelo.) Nameravani sestanek predsednika Seitzja, podkanclerja Finka in državnega tajnika dr. Bauerja z državnim kanclerjem dr. Rennerjem, ki bi se imel vršiti v Feldkirchu, je bil danes v Inmostu. Namestnik deželnega glavarja dr. Sternbach je dospel v Inmost in prisostvuje posvetovanjem o položaju, ki je nastal vsled mirovnih pogojev.

Bombni napadi.

LDU St. Germain, 4. junija. (Dun. KU — Zakasnelo.) Kakor se javlja iz St. Germaina pariški izdaji lista »Daily Mail«, so pri bomb-

nem atentatu proti hiši generalnega upravitelja Palmerja v Washingtonu drobci raztrgali dva atentatorja, ki sta bila baje člana organizacije Independence Workers of the world. Skoro istočasno so bili atentati z bombami tudi v New-Yorku, Pittsburgu, Filadelfiji, Bostonu, Clevelandu, Patersonu in Newtonvillu. Razburjenje je zelo veliko.

LDU Washington, 3. junija. (Dun. KU. Zakasnelo.) Reuter poroča: Radi eksplozije peklenjskih strojev policija strogo straži stanovanja kabinetnih članov in znamenitih vladnih osebnosti. Letak, ki so ga našli blizu kraja, kjer se je zgodila ena izmed eksplozij, je imel napis: »anarhistični borilci«.

Iz pokrajine.

k »Večerni list« velja odslej do preklca, in sicer po pošti: za celo leto 40 K, za pol leta 20 K, za četrt leta 10 K, za 1 mesec 3 K 50 vin. Za Ljubljano mesečno 3 K.

k Prvi transport naših ujetnikov iz Italije. Zagrebški listi poročajo, da je 4. t. m. došel prvi transport naših ujetnikov-invalidov iz Italije. Vrnili se jih je 750 in sicer iz ujetniškega tabora pri Veroni. Vozili so se preko Linca in Gradca v Zagreb celih 8 dni. Pri-povedujejo, da so Italijani zelo surovo in slabo postopali z njimi.

k Poštni promet iz Amerike v Slovenijo. O tej zadevi smo prejeli sledeči dopis: »Od časa, ko je vsled premirja zopet bilo mogoče

vsaj potom Švice dobiti pisma od ameriških Slovencev v Slovenijo, sem jaz vsled dogovora z g. Frank Hudovernikom, tajnikom »Slovenske narodne zveze« v Clevelandu (Ohio) prevzel posel tozadevnega posredovanja pri Švicarski pošti, to je, da so se pisma od g. Hudovernika meni doposlala v svrhu naprej pošiljanja v Slovenijo. Nad tisoč takih pisem za domovino je šlo od novega leta naprej skozi moje roke. Danes pa dobim od g. Hudovernika vest, da je od 13. majnika t. l. naprej nastal zopet prost poštni promet iz Amerike v Jugoslavijo, radi tega odpade za naprej moje omenjeno posredovanje. Ker smo tudi dosegli, da sme ekspresni vlak Pariz - Simplon - Ljubljana - Zagreb - Belgrad vzeti s seboj pisemsko pošto iz Švice v Jugoslavijo, bo od sedaj naprej poštna zveza iz Amerike in Švice v domovino še ugodnejša, nego je bila pred vojno.« Cellonge sur Territet (Suisse — Švica), 4. junija 1919. — Mihael Vošnjak, bivši državni poslanec.

k Glasbeno društvo v Ribnici priredi na binkoštni ponedeljek popoldne izlet k Sv. Gregorju in v Ortenek. Odhod ob 14. uri z vlakom do Žlebiča, odtod peš k Sv. Gregorju. Od tu zopet peš v Ortenek in ob 21. uri z vlakom domov. Vsi društveni člani in prijatelji društva naj se izleta udeleže v mnogobrojnem številu. Samoobsebi umevno je, da so Sodražani in Velikolaščani dobrodošli gostje.

k Zahvala. Konzistorij lavantinske škofije je poslal poverjeništvu za socialno skrbstvo znesek 10.000 K za invalide, njih vdove in sirote, kateri znesek je poverjeništvu izročilo Komisiji za preskrbo vračajočih se vojnikov v Ljubljani, za kar bodi prečastitemu konzistoriju izrečena najiskrenejša zahvala.

k Otvoritev postranske telefonske centrale z javno govorilnico pri poštnem uradu Muta. Pri poštnem uradu na Muti se je otvorila dne 28. maja 1919 postranska telefonska centrala z javno govorilnico, priključena glavni centrali v Vuzenici, za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

k Monopolska taksa na užigalice znaša glasom tozadevnega obvestila generalne direkcije carine v Beogradu 126 dinarjev v zlatu za 100 kilogramov, monopolska taksa na sol pa 17 dinarjev v zlatu za 100 kilogramov. Dovoljenje za uvoz teh predmetov iz nozemstva daje uprava za monopole v Beogradu.

k Roparj v ljubljanski okolici. V smrtni nevarnosti je bil dne 1. junija t. l. neki posestnik v Podmolniku, ljubljanska okolica. Ob 1. uri ponoči je potrkal nekdo na vrata posestnika Janeza Šuštarja, ter zahteval, naj mu odpre. Ko ga je vprašal, kdo je, mu je odgovoril, da je orožnik. Komaj pa je odprl vrata, je skočil proti njemu neki neznanec in ga hotel zagrabit. Šuštar je skočil nazaj ter zaprl vežna vrata. Takoj na to so sledili štirje strelji iz vojaške puške in so kroglice predrele skozi vrata v vežo, in v kuhinjo. Ko bi slučajno ne stopil v vežo za zid, bi bil gotovo zadet. — Ker se je v bližnji okolici prigodilo že več podobnih slučajev, nočnih tatvin in nasilnih ropov, se prosijo merodajne oblasti, da naj na nepoklicane ljudi bolj pazijo in jih zasledujejo z vsemi sredstvi.

Iz Ljubljane.

I Slavnostni sprejem koroških ranjencev v Ljubljani. V petek z večernim vlakom smo se pripeljali ranjenci s koroške fronte v Ljubljano. Kakor smo doživeli veličastne sprejeme v Pliberku, Mariboru in Celju, smo pri-

čakovali tak sprejem tudi v Ljubljani. Toda kaj se nam je zgodilo? Občinstva nismo videli nikakšnega. Na rešilni voz smo čakali pol ure in bil je tako imeniten, da bi zdrav človek moral v njem bolan postati. Prostora ni imel aiti za težko ranjene, tako da se jih je več kot polovico na lastne stroške peljalo z električnim vozom. Sprejeti smo bili v zelo zane-marjene barake. Lepa hvala za ljubljanski sprejem! — Ranjenci.

I Ujetniki iz Koroške. Danes okrog 11. ure so pripeljali v Ljubljano kakih 40 do 50 ujetnikov iz Koroške. To so po večini same blede, suhe, mlade postave; nekateri so skoraj otroci. Njih obleka je slaba, nekateri imajo na sebi celo civilno obleko. Vse moštvo je videti v zelo slabem stanju. Se bodo pač boljše počutili v Jugoslaviji.

I Konec šolskega leta. Šolske oblasti so določile konec šolskega leta na 5. julija. To pa zato, ker nič ne mislijo. V vojski je bil konec zmiraj 28. junija »zaradi izrednih razmer«. Letos so pa po mnenju višjega šolskega sveta razmere seveda boljše, dražje sploh ni, saj je sv. Birokracija ne pripusti. Uradnik z dežele ima recimo tri otroke v Ljubljani v šoli, za vsakega otroka plača 300 kron na mesec. Kakor hitro se pa raztegne šola čez prvega, že mora plačati za celega pol meseca, v našem slučaju torej 450 kron. Saj jih lahko, ker ima tako plačo, tako si misli višji šolski svet. »Smo že razglasili«. Koliko je bilo že razglasenega in potem popravljenega. Seveda, »nezmotljivost« trpi, ta je pa več vredna kakor krone ubogega uradnika!

I 4% posojilo na državne bone kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pri tukajšnji podružnici kreditnega zavoda za trgovino in obrt je bilo podpisanega skupno za 2.242.500 K tega posojila. Poleg preje že objavljenih strank so subskribirali med drugim: Lev baron Bailou, Ljubljana, 4000 K; Franc Galle, Bistra, 20.000 K in Anton Lapajne, tov. ravn. Rebreca (Koroška), 7500 K.

I Izredni občni zbor Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju se vrši dne 29. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Dnevni red: Poročilo predsedstva, 2. sprejetje poslovnika, 3. sprejetje pravilnika, 4. reforma bolniškega in podpornega pravilnika, 5. Slučajnosti. — Člani in članice se vabijo, da se radi sklepčnosti udeležijo občnega zbora polnoštevilno. V slučaju nesklepčnosti vrši se izredni občni zbor z istim sporedom tekom 8 dni, ki je sklepčen ob vsakem številu udeležencev. — Odbor.

I Komisariat ministrstva saobračaja v Ljubljani, ki nadzoruje v imenu tega ministrstva vse privatne železnice, osobito južno, uraduje v pritličju Kranjske hranilnice, Knaflejeva ulica 9.

I Tihotapstvo z drobižem. Katarina Planjšek, roj. 1892 v Ptuj, je bila dne 4. 6. 1919 ob 23. uri na glavnem kolodvoru zasačena, ko je ravno preštela drobiž. Imela je tri vrečice raznovrstnega drobiža, po 20, 10 in 2 vi-narja, skupno za 430 K 70 vin. Nameravala se je prepeljati čez demarkacijsko črto in tam drobiž zamenjati z lirami in blagom. Zadelo jo je zaslužen kaznen.

I Napačni detektivi. Policija je pred dobrim tednom aretirala Franceta G. in Ivanko K., ki sta v družbi z še nekim uteklim tovarišem skušala izvabiti pri neki stranki na Starem trgu nekaj tobaka na ta način, da je Ivanka K. prišla k stranki na Stari trg kupovat tobak. Med kupčijo sta nato potrkala Franc G. in njegov tovariš in se predstavila kot detektiva. Ivanka K. se je jela kazati silno prestrašena in je pobegnila skozi okno, dočim sta navidezna detektiva hotela zapleniti tobak. Ker je bila pa stranka toliko previdna, da

je zahtevala legitimacijo od detektivov, se načrt ni posrečil. Zasačena Franc G. in Ivanka K. se bosta zagovarjala radi tega pri sodišču. Občinstvo se opozarja, naj bo previdno in se čuva takih zlikovcev. Vsak policijski agent mora imeti pri sebi svojo legitimacijo od policijskega ravnateljstva, da se nahaja dotičnik v službi kot policijski agent.

I Tihotapstvo s tobakom. Halužan Štefan, rojen 1899. leta v Humu, je bil dne 5. 6. 1919 na glavnem kolodvoru zasačen, ko je hotel prenesti 5 zavojev različnega tobaka v železniške vagon. Večino tega tobaka je kupil v tobačni trafiki na Starem trgu št. 12. od prodajalke Ele Blaznik in plačal zavojčke za pipo po 1.20 K. Ker se sme prodajati te vrste tobak le po 21 vinarjev zavojček, se bo prodajalka zagovarjala pri sodniji.

Repertoire narodnega gledališča.

Drama.

Dne 7. junija, sobota: »Za hčer. Amnestija, C 62.

Dne 8. junija, nedelja, popoldne: »Veriga«, znižane cene. Izven abon.

Dne 8. junija, nedelja, zvečer: »Pelikan«. Izven abon.

Dne 9. junija, ponedeljek: Zaprto.

Dne 10. junija, torek: »Za hčer. Amnestija«, E 62.

Opera.

Dne 7. junija, sobota: Zongler, B 2/60.

Dne 8. junija, nedelja: Prodana nevesta. Izven abon.

Dne 9. junija, ponedeljek, »Madame Favart«. Izven abon.

Dne 10. junija, torek, »Bajaci« in »Evelina«. A 3-55.

Dne 11. junija, sredo, »Zongler«. C 2-60.

Aprovizacija.

a Zdrob za otroke do 3. leta dobe stranke na zelene izkaznice za otroke in sicer: Št. 1 do 400 dne 10. junija, št. 400 do 800 dne 11. junija, št. 800 do 1200 dne 12. junija, 1200 do 1600 dne 13. junija, 1600 do 2000 dne 14. junija, 2000 do 2400 dne 16. junija, 2400 do konca dne 17. junija. Za vsakega otroka se dobi 1 kg zdroba, ki stane 4 K.

a Kislo zelje za zamudnike. Zamudniki dobe kislo zelje iz Jakopičevega skladišča na Mirju v sredo, 11. t. m. od 8. do 11. in od 15. do 17. ure. Ker se do novine ne bo več od-dajalo zelja, naj si ga vsaka stranka sedaj nabavi.

a Sladkorne karte dobe zamudniki na Poljanski cesti št. 13/I. in sicer: Iz I. in II. okraja dne 10. junija, iz III. in IV. okraja dne 11. junija, iz V. in VI. okraja dne 12. junija, iz VII. in VIII. okraja dne 13. junija, iz IX. in X. okraja dne 14. junija vsakikrat od 8. do 12. ure. Izjem ni mogoče delati nobenih, ker radi skrčenja aprovizacijskega osobja ni mogoče hkratu brskati po 60 obširnih zapisnikih.

a Aprovizacija južne železnice deli svojim odjemalcem moko za mesec junij.

Po svetu.

s Ruska gledališča. Kakor poroča boljševiški list »Pravda«, se je moskovsko umetniško gledališče odločilo, preseliti se iz Moskve v kako drugo mesto v južni Ruski, ker so baje pogoji za umetniško delo preveč težki. V letošnji sezoni ni moglo rečeno gledališko podjetje prirediti niti ene premijere. Zato je bila v Koršovem gledišču nanovo scenirana Me-ražkovskega drama »Carevič Aleksij« in si-cer s sijajnim uspehom, vsled novih kostu-

mov, stilove dekoracije ter vsled te okoliščine, da so tudi epizodske vloge igrali prvovrstni igralci.

s Nov način sleparije. Te dni se je pojavil v Parizu slepar, ki je po novem duhovnem načinu prevaril mnogo družin. Način je bil tale: Navadno ob času, ko moža ni bilo doma, se je oglašil telefonski zvonec pri hiši in začel se je sledeči razgovor: »Jaz sem grof... milostiva, poljubljam roko; morda se me vi ne spominjate. Imel sem čast, da sem vam bil predstavljen. Jaz sem prijatelj gospoda soproga. Ali je doma?« Če gospoda ni bilo doma, je bil odgovor: »Nič ne de. Gospod soproga me je prosil včeraj, da naj mu pripravim nekoliko dobrih cigaret, pa sem jih vzel za njega 2500. Moj sluga Vam jih prinese zdajle — je že odšel. Za carino je treba plačati 110 frankov, tako približno se mi zdi.« Čez nekaj časa je pozvonil lakaj in prinesel škatlo in de-jal: »To sem prinesel po naročilu mojega gos-poda. Zdi se mi, da so cigarete, ker sem mo-ral plačati 110 frankov carine.« Sluga je od-nesel 110 frankov carine in napitnino. V za-voju pa se je nahajalo žaganje. Ko so slepar-ja vlovili, je ta priznal, da je zaslužil na ta način do desetstisoč frankov na mesec.

s Potovanje praškega narodnega gledališča. Kot poročajo iz Prage, namerava praško Narodno gledališče še to leto potovati v Ameriko v propagandne svrhe.

s Zdrava hrana pri zdravljenju. Pri zdravljenju mora biti kolikor mogoče enostavna, preprosta hrana, brez vsakih zelišč in ostrih jedi in brez alkohola. Jedi, v katerih je kvas, tolsta hrana in živila, ki napenjajo, se ne priporočajo. Najboljše je, da opustimo za ne-kaj časa te-le jedi: Mastno meso, gos, raco, mlado svinjetino, suho meso, jetra, jeguljo, polenovko, rake, kaviar, kisel hren, kisle ku-mare, lečo, fižol, paradižnikovo ali sardelno omako, zelje, krompir, kislo salato, gobe, trda jajca, črni kruh, težke močnate jedi, torte, sir, gorčico in papriko. Priporočajo pa se pri pomladnem zdravljenju sladko ali kislo mleko, lahek čaj, kakao, slaba kava, sladna ali žitna kava, žemlje, bel kruh, suhor, mehka jajca, mlečne jedi, govedina, teletina, kokoš, golobi, postitvi; k temu pa nežna zelenjava kakor špinata, salata, zelen fižol, mehek kom-pot. Tudi limonada in sadni sok so dovolje-ni. Vino in pivo moramo omejiti na najmanjšo mero. Surovo sadje je dovoljeno, ali jesti ga smemo šele popoldne ali zvečer, seveda, če ga želodec sploh prenese. Karlovska voda ni sama na sebi nobena zapreka za uživanje sadja.

s Šale. Žena: Malo moraš potrpeti, nisem še gotova z večerjo. Veš, teta je bila celo po-poldne tu. Mož: Ste pa že spet obravnavali same oslarije. Žena: Celu popoldne sva samo o tebi govorili. — Zdravnik: Kje imate večje bolečine, v prsih ali v glavi? Bolnik: Oh, v prsih! Kar imam v glavi, ni vredno omeniti. — »Gospodična, tu klečim in vas prosim ljubi-žni! Dokler ne rečete da, ne vstanem.« »No, do prvega lahko klečite tu, toda prvega se preselimo in potem se morate pomeniti s hišnim gospodarjem, če vas bo pustil še dalje tu klečati.« — Dva stara znane se srečata na sodišču. »No, kaj pa ti tukaj?« »Priča bom; moj sosed ima pravdo, pa me kliče za pričo.« »Pa boš moral pod prisego izpovedati. Kako boš pa govoril?« »Mi bo šel sosed povedat.« — Prvi občinski svetnik: V prvih tridesetih dneh tekočega predpusta sem moral iti na stiriindvajset olesov in venčkov, osem-krat v gledališče, na štiri koncerte in še s svojo ženo vsako nedeljo v gostino in v ba-varno. Strašno! Drugi občinski svetnik: Pač res! Življenje bi bilo nebeško lepo in pri-jetno, če bi ne bilo zabav in veselje.

s Pomladno zdravljenje. Prejšnja leta so se ljudje pomladi bolj zdravili kakor dandanes. Temeljito so hoteli obnoviti kri in izčistiti telo. Izprva se je vršilo zdravljenje z zdravilnimi zelišči. Mlada, sveža zelen je v istini mikala. In tako najdemo lapub, krešo, jetičnik, kaduljo (žajbelj) skupaj na enem receptu, na drugem so se menjavala rečena zelišča s trpotcem, kislico, mačesico, marjetico. A poglavitno je vsekako bilo, da so ljudje pri tem zdravljenju zdravo živeli, zgodaj vstajali, hodili na izprehod, jedli preprosto hrano, malo ali nič pili, niso kadili, z eno besedo, da so bili razumni ter niso z nobeno rečjo škodovali svojemu zdravju. Danes znajo zdravniki dobro ločiti, kakšne koristi imajo zeliščni soki. In ravno zato, ker vedo, priporočajo danes povsem drugo, bolj preprosto in okusnejšo pomladno zdravljenje. Samo to morajo vedeti dobro, da nimajo nobene organske napake, niso slabega srca ali bolnih ledvic. A kako naj se zdravijo? Predvsem morajo zgodaj vstajati. To pa se pravi, da morajo tudi hoditi zgodaj spat! Potem izpijejo zjutraj na tešče dve desetinki litra karlovarske vode. Pije se požirek za požirkom, ne vse naenkrat. Nato pride 15 do 20 minutni izprehod, na kar se spet izpije dve desetinki karlovarske vode. Zdaj se je treba spet izprehajati, in sicer 30 do 40 minut. Potem se lahko zavžije kosilo.

s Smeli zrakoplovci so dospeli v London. Hawker in Griewe, drzna zrakoplovec, sta dospela v London. »Journal« piše, da ni metropola še nikomur izmed svojih sinov priredila tako slovesen sprejem. Program, po katerem bi bili morali govoriti in pozdraviti razni zastopniki in delegati, se ni izvršil. Vihar navdušenja, veselja in narodnega ponosa je vse prevzel. Nekoliko minut pred prihodom vlaka se je postavil občinski svet, ki je nosil zlato palico, v red pred kolodvorom, okoli generali, pomorski častniki, zrakoplovci in politiki. Ko je prišel vlak, se je množica, ki je šla stotisoč ljudi, razlila po trgu in kolodvoru. Vojaštvo je moglo komaj toliko odriniti ljudi, da sta zrakoplovec dospela do svojih avtomobilov. Kot bi trenil sta bila oba zrakoplovca na ramenih svojih oboževalcev ter sta se morala na vso moč loviti, da nista padla na tla. Da jim avstralski oficirji izkažejo čast, so strgali kape s svojih glav in jih obdarovali s svojimi šlemi. Navdušenje je bilo tako, da je bilo v nevarnosti življenje obeh zrakoplovcev.

Boj lajšajoči učinek Fellerjevega priljubljenega „Elza-fluida“ temelji na njega živce pomirjajočem, kri dovajajočem svojstvu. Če se pri bolečinah v obrazu ali zobobolu uporablja „Elza-fluid“, se umire razburjeni živci, kri razgreje boleča mesta. 100.000 zahval. Pri vseh slučajih izborna služba in naj bi radi tega ne smel manjkati v nobeni hiši. 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici pošlje za 24 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 245 (Hrvatska). Cela vrsta sredstev se priporoča zoper nevralgijo, protin, trganje, ischias in podagro, toda nobeno se ne more kosati z „Elza-fluidom“. — Lagodno učinkujoče, zanesljivo odvajilo so Fellerjeve želodce krepčujoče rabarbarske kroglice zn. „Elza-kroglice“, katere v nasprotju z drugimi odvajalnimi sredstvi nimajo nobenih zlih posledic. 6 škatlic stane 12 K. — Omot in poštena se računa, ali najceneje. Mnogo prihrani na poštini, kdor naroči več skupaj. (L. vu.)

Vsakovrstne slamnike

priporoča gg. trgovcem in slavnim
kakor tudi slamnate čevlje

mu občinstvu,
je (solne), predpra-
podplate za čevlje

Franjo Cerar, tovarna slamnikov,
Stob p. Domžale.

Tovarna je 7 minut oddaljena od kolodvora.

Jaroslav.

Zgodovinski roman.

Ruski spisal J. Šmidt-Melin; preložil Al. Benkovič.

(Dalje.)

Med tem se je bila približala karavana, ki ji je načeloval mož visoke rasti in stroge vnanjosti. Ko so šli kozaki z nosili mimo karavane, se je oko tega moža z očitnim sočutjem ustavilo na Jaroslavu. A njegov obraz ni bil samo obrnjen proč, marveč je bil tudi zagnjen s perzijskim plaščem, katerega so mu bili slekli.

»Kakor vidi vaše blagorodje, smo tega Perzijana iztrgali iz rok razbojnikov,« je rekel eden izmed kozakov.

»Toda pri vseh svetnikih! Grdo so ravnali z njim!« je rekel nosila spremljajoči Rus tujcu, v katerem je čitatelj gotovo že spoznal Kurta.

»Hraber vojak pa je vendarle,« je nadaljeval govoreči. »Sam se je branil proti osmerici sovražnikov, ki so mu hoteli ugrabiti deklico. Morda je bila njegova hči. Naš hetman jo je ravnokar odpeljal v samostan. Človek bi mislil, da se zna samo Rus tako junaško boriti. Škoda le, da spada med te krivoverce. Ta bi nam bil v čast!«

»Tu imaš,« je odgovoril Kurt ter govorčemu vrge srebren rubelj.

»Bog ohrani vaše blagorodje v dobrem zdravju!« je zaklical srečni kozak ter z obudovanjem vredno spretnostjo ujel novce.

Ceta kozakov se je s počasnim korakom bližala samostanu. Karavana pa je šla svojo pot in ž njo Kurt.

Ko je bil ta zvedel uničujočo vest o umoru Jaroslava, se je trdno odločil, da pojde v Aleksandrijo in odtam v novi del sveta. Iz Eriyani je poslal spremne liste ruskemu konzulu, da bi mu bilo nadaljno potovanje zavarovano z novimi listi. Ker so ga tam zavrnil, se je moral obrniti na generalnega guvernerja v Tiflisu in tam so ustregli njegovi zahtevi. Tako se je zgodilo, da se je Kurt šele ta čas pridružil karavani ter se nevede sestal s prijateljem, katerega je objokoval tako žalostno, za katerega bi bil žrtvoval lastno življenje.

Jaroslava in Natalijo so v samostanu ečmiadrinskem sprejeli z največjo gostoljubnostjo. Ker so se tamošnji menihi poleg drugih študij bavili tudi z zdravniško in ranocelso vedo, jim je bilo mogoče, s primernimi sredstvi dvigniti dremajoče življenje ranjenega Jaroslava. Njih prizadevanje se je tudi posrečilo; čez eno uro se je zavedel. Vendar je bilo njegovo življenje dolgo časa v nevarnosti.

Podnevu in ponoči se je Natalija mudila pri postelji bolnikovi ter prisluškovala vsakemu dihu njegovemu. Samo ona mu je dajala predpisano zdravilo; njene roke so mu gladile in hladile vroče čelo; njen mili glas mu je šepetal uteho in izpodbudo, kadar so ga posebno mučile bolečine. Skrbela je zanj, kakor more skrbeti v svojem samozatajevanju samo žensko srce.

Končno je prenehala borba s smrtjo, Jaroslavu se je pričelo vračati zdravje.

A dolgo je še trajalo, predno sta mogla nastopiti potovanje proti Tiflisu. Tam sta našla najti mater nesrečnega Gribojedova, ki je bil z njim na potovanju, kajti nesrečnim selom ji je bila Ečmiadrina v Petrograd sporočila rešitev hčerina.

V gruzinskem glavnem mestu se je bila med tem že razglasila čudovita rešitev Natalijina in navdušeno se je govorilo o junaštvu in velikodušnosti mladega vojaka.

Pripovedovanje tistega ruskega kupca, od katerega je bil tudi Kurt dobil poročilo, je vzbudilo sočutje do padlega poslanika, njegove rodbine in rešitelja.

Ko pa so pozneje kozaki dognali, da junak živi in v spremstvu svoje varovanke kmalu pride v Tiflis, se je radovednost Gruzincev povišala do navdušenosti tembolj, ker njega žalostna usoda ni bila nikomur več prikrita.

Zato ni bilo nič čudnega, da so se na dan njegovega prihoda pred določeno mu hišo prebivalci in prebivalke množestveno zbrali in da so bližajočo se telego, v kateri sta sedela Jaroslav in Natalija, pozdravili z glasnim vriskanjem.

Jaroslav je bil še bled, a lepoto njegovega obličja je globoka brazgotina na senu še poviševala. A naš junak skoro da ni opazil tega slavljenja; obhajala so ga čisto druga čustva, ko je s svojo mlado družico stopil v hišo, kjer ga je željno pričakovala Natalijina babica. Globoka ginjenost in čezmerno veselje nad rešenim otrokom mu je bila prva povrnitev za prestano trpljenje.

A tudi od druge strani je prejel priznanje, kakršnega se ni nadejal. Car Nikolaj mu je, ko je bil zvedel o junaških činih mladega vojaka, podelil zlati križ za hrabrost; obenem pa je ukazal, naj v kratkem zapusti Tiflis ter se poda k svojemu polku v Moskvo.

Natalijina babica je odhod v Petrograd odlašala samo toliko časa, dokler je Jaroslav bival v Tiflisu. Ko je dobivši ukaz po svojih navadi tudi tisti večer prišel k gospe Gribojedovi, so določili skupni odhod na drugi dan. Med to odločitvijo je Natalija blede in tiha sedela na svojem mestu.

Kaj je njeno srce ob bližnji ločitvi polnilo s tako čudno bolestjo? Ali moč navade, ali hvaležnost? Ali pa ji je v srcu vzklikla slutnja drugega, močnejšega čustva?

Tudi Jaroslav je čutil, kako drag mu je otrok. Spominjal se je izkazanih mur dobrot, in bilo mu je, kakor bi jih bil sam več prejel, nego li izkazal. Ko pa se je spomnil, da Natalija ne bo več v njegovi bližini in varstvu, se mu je srce tako stisnilo, kakor bi se ga bila dotaknila hladna, neusmiljena roka.

Siloma se je otreseel svojih misli ter se silil, da bi na razgovoru z gospo Gribojedovo obrnil vso pozornost. Ko pa je ta ponovila iskreno željo, da bi jih obiskal v Petrogradu, so misli njegove ušle na tuja, oddaljena pota, katera bi bil rad pozabil. Nepristano mu je hodil na misli Natalije dražestni obraz.

Deklica je bila v cvetela in se je njemu zdela nadnaravno krasna. A dočim mu je notranost polnila največja blagost, je že z grozo videl zapreko, ki ga bo ločila od oboževane angela.

Globok vzdih je zamoril v prsih, ko se je poslavljal za ta večer.

Ko je Natalijo podal roko, je čakal, da sliši nekaj njenih besed. Ona pa je molčala. Z neizrečeno bolestnimi čustvi je zapustil sobo. A komaj je šel par korakov po hodniku, ko se je okrenil in pred sabo zagledal Natalijo.

»Sprejmi to-le,« je rekla z glasom, od solz zamorjenim, ter mu izročila majhno, na slonovo kost slikano sveto podobo, katero je bila vzela z vratu. »Sprejmi to-le in nosi. To je edina zapuščina moje matere. Naš nadbiskup je posvetil to podobo in čuvala te bode vsake nesreče. Ko bi jo bil imel v Ečmiadrinu, bi ne bil ranjen tako težko.«

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcijski »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Centič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.